

(Tárlaton)

Ezek után mentünk Papp Oszkár kamaratárlatának megtekintésére. Kíváncsi voltam magam is, befogadják-e képeit, értik-e, vagy elutasítják? Itt kiállított festményei a teljes absztrakciótól tágultak a jelképes stilizációig. Fejeket láthattak, egyikén a fej naphoz hasonlít, másikon a kereszt szimbólumával, avagy levélkövületek fémesen, hidegen, ridegen.

Akik a rajzaikat összetépték, vagy meg sem csinálták, azt mondták, hogy ez marhaság. Vagy ezt, ha nekem fizetnének sem tenném ki a szobám falára. A többség nézegette a képeket, s olvasgatták a címeiket. A címek között: Próféta, Homo Solaris, Styx, Kompozíció, s ha nem értették a címet, odahívtak és kérdezősködtek, mit jelent. Többüket megfogták a képek. A fej-sorozat főként. Saját rajzuk segítette őket az értésben. A fej kereszttel más jelent, mintha csak egy portré volna ott magában. A levélkövületeket értették. Az örök életű anyagot. Amely így, környezetéből kiszakítva „embertelen”. Az absztrakt festmények mellett mindenki elment. Nem kaptak fogódzót hozzá. Én sem tudtam adni. Megfigyeltem, hogy akik fogékonyak voltak a zenére, a képeket is be akarták fogadni. De ők voltak azok, akik gondolatgazdagon rajzoltak. Akik érzéketlenek maradtak a tárlaton, a mimes játékokban még igencsak otthonosan mozogtak. Még jobban is, mint a zene- és képtől.

(Vallunk egymásnak)

Beszélgetéssel zártuk a háromnapos együttlétünket. Megegyeztünk abban, hogy mindenki elmond magáról annyit, amennyit jónak lát; életéről, körülményeiről, közérzetéről, munkájáról. Én kezdtem. Őszintén beszéltem, gyarlóságaimról is. S a példa ragadóssá vált. A gyerekekről kapott kép nem sokkal lett árnyaltabb annál, ami a játékokból már úgy is kitűnt, de őszinteségük megragadó volt. Három megszólalásra emlékszem. Az egyik fiúra, aki autószerelő-tanuló, s aki tudja magáról, hogy jóképű és ügyes, hogy jó szakember, hogy szeretik otthon is és a munkahelyén is, akiből minden nagyképűség nélkül csak úgy áradt a magabiztosság, elégedettség. Ő mondta, hogy nekem tulajdonképpen nincs is hibám. Felmerült egy kislány képe, aki a játékok során lógós volt, lomha, inkább kívül a játékon és a társágon. Ő volt az egy rossz életű. Elmondta, hogy magában szeret sétálni, de a fiúkat is kedveli, hogyha a hangulat elkapja benne van a ricsajban, de a helyét nem leli, az életet nem szereti. S felbukik egy kedves, széparcú, kiegyensúlyozott, érzékeny kislány képe, aki másodszor is szót kért. Mert első ízben nem vallotta be, hogy ő féltékeny a sógornőjére, mert az kisa-játította az ő fiútestvérét, akivel ő olyannyira jóban volt azelőtt.

(Ez volt a búcsú)

Ők tovább maradtak a táborban, én eljöttem. Hogy mi maradt meg bennük, mit kaptak, lehet, sosem fogom megtudni.

De érzem, tartalmaz három nap volt, amit együtt töltöttünk.

TALÁLKOZÁSOK

Hol-mi

— Pedagógiai módszervásár Békéscsabán —

A Körös-Vidéki Drámapedagógiai Társaság megszervezte azt a pedagógiai módszervásárt, melynek előzményei 1989-re nyúltak vissza.

Az akkori elképzelést — mely szerint azoknak a pedagógusok bemutató óráit, akik saját tapasztalataik alapján újszerű módszerrel tanítanak — kibővítettük jeles szakemberek előadásaival.

Nagy öröm volt látni a *Tóth házaspárt*, kik mondatni, már egy évtizede a drámapedagógia módszerével tanítanak, s a most bemutatott történelemórán játékos formában éltették meg a gyerekekkel az államalapítás korának szereplőit.

Hornok Lajosné játékos vetélkedőkkel járul hozzá a helytörténet megszerettetéséhez.

Henger Péterné Mezőberényből a szabad interakciós módszerre építette föl az irodalom összefoglaló óráját. Ő maga a háttérből mindig a legmegfelelőbb pillanatban fölített kérdésekkel irányította az órát. Kis növendékei maguk hozták a példákat, verseket, énekeket egymással is (sőt néha a tanárnénivel is) ügyesen vitatkozva „hozták össze” azt a tudást, ami egy témakör lezárásánál szükséges. S nem volt olyan gyerek, aki ne szólalt volna meg.

Kocsis Jánosné és *Sztankó Károly* órája úgyszintén csodaszamba tartozik. Nem sok helyen kezdik az órát jógával s a néptáncra ráhangoló játékos gyakorlatokkal.

A csöpp másodikosoknál már tetten érhető volt, hogy mennyire elmélyülten képesek koncentrálni arra a dologra, amit éppen végeznek. Ez a fegyelem nem külső szigor eredménye, hanem a szeretet, az elfogadás, az egymás segítése — az együttműködő fegyelmet láthattuk, vajha így lenne ez a felnőtt társadalomban is!

És *Mohácsiné Zima Ibolya* az Evangélikus Gimnázium tanára, ki maga is izgalommal készül minden egyes órájára!

Sugárzik belőle az adni akarás vágya s az az öröm, hogy a szép művészete a tárgya. Írói vénája is megmutatkozik órájában. Élmenydús, meglepő fordulatokkal teli játéka a lélek legapróbb rezdüléseit is képesek kicsalni, hogy aztán egy jellemző beszélgetésben rácsodálkozzon ki-ki magára vagy akár a másokra is. — Hát ez az érzés is megtalálható bennem?! Vagy: ezt nem is gondoltam volna rólad!

Szabó Éva, *Paulik László* dramatikus játékelemekkel ötvözött énekórái szintén tágabb világokat hoznak be a tanterem falai közé és vidámmá varázsolják a sokszor unott énekórákat.

Megható volt látni, ahogyan az enyhén fogyatékos gyermekek milyen gonddal bántak az anyaggal, hogy a legszébb formát hozzák ki, akár a fát faragták, akár a tojást festették, akár bábót készítettek. És mennyire tudnak örülni egy-egy elkészült munkának!

Láthattunk még tűzzománc foglalkozást, origami készí-
tést és meghökkentően újszerű élvezetes műértelmezést,
mely órák mindegyikében közös volt, hogy segít a gyer-
mekeknek felfedezni saját személyiségüket, kreativitá-
sukat. Ezeknek az óráknak a segítségével a gyermek meg-
tanulja feltárni képzelőerjét, s így fejleszti az alkotóké-
pességét, mely mint tudjuk ebben a megváltozott világ-
ban szinte elengedhetetlen követelmény, hiszen az alko-
tó személyiség jellegzetes vonásai között a *kritikus szem-
lélet, az önállóság, a kezdeményező-készség* éppen úgy
jelen van mint a *rugalmas gondolkodás, az eredetiség és
a problémák iránti érzékenység*.

A megértést is jobban segíti az alkotó pedagógia, hi-
szen Piaget is leírta már:

„Amit hallok — elfelejthetem,
Amit látok — nem muszáj megjegyeznem,
De azt, amit kipróbálok — megértem.”

A fenti állítást igazolták a meghívott előadók is, Deb-
reczeni Tibor, a Magyar Drámapedagógiai Társaság el-
nöke, Trencsényi László, az OKI Fejlesztési Osztályának
főmunkatársa, Szabó Júlia főiskolai adjunktus és Dr. Be-
csei Józsefné a Békés Megyei Pedagógiai Intézet munka-
társa. Elhangzott az is, hogy az az infrastruktúra, ami a
megfelelő pedagógus továbbképzéshez vagy az innovatív

jellegű képzéshez szükséges, nagyon sokszor hiányzik.
Iskolai könyvtárak szűnnek meg a pénztelenség miatt, a
legújabb taneszközök beszerzése, tárgyi feltételek meg-
teremtése csorbát szenved, a továbbképzés is sokszor az
anyagiakon bukik meg.

Ezért kicsit irigykedve hallgathattuk Josef Hollos
beszámolóját az osztrák helyzetről, ahol mindezek nem
jelentenek gondot.

Sőt, mint az oktatás fejlesztésének alapvető eszközrend-
szeréről maga az állam gondoskodik. Szomszédunkban a
bevándorlók gyermekeinek oktatása jelent inkább gon-
dot, de az állam jól felfogott érdeke szerint itt is minden
segítséget megad.

Se terület elismertsége a fizetésükben is megnyilvánul.

Ennek ellenére a hétvége hangulatára jellemző volt,
hogy a jelenlévő pedagógusok egyike sem az anyagiak
szűkösségét említette fő problémának. Inkább a még
mindig jelenlévő bemerevedett struktúrát, a pedagógus
társadalmi kiszolgáltatottságát. A képzés hiányosságai-
ról volt szó a vasárnapi konferencia napon. Mint mond-
ták, a teljesítmény orientált oktatásban — főleg a kö-
zépiskolákban — nagyon nehéz annak a pedagógusnak
a dolga, aki a személyiséglvő pedagógiát szeretné al-
kalmazni, hiszen ahhoz elmélyülés és idő szükséges.

Tíz nap határon túli magyar pedagógusokkal

**Drámapedagógiai és gyermekszínházrendezői tábor Tiszasason
1993. július 4-től 13-ig**

Határon túli magyar pedagógusok és pedagógusjelöltek
részére hirdette meg a címben említett tábort az Anya-
nyelvi Konferencia, a tiszasasi Pitypang Ház és a Magyar
Drámapedagógiai Társaság.

Kimondhatjuk már az elején; hogy sikeres kezdemé-
nyezés volt. Három társadalmi testület (egyesület) érde-
ke erősítette egymást. Az Anyanyelvi Konferencia min-
dig is arra törekedett, hogy a határon túli magyar értelmisé-
gieket minél intenzívebben bekapcsolja a magyar
szellemi vérkeringésbe. A tiszasasi Pitypang Ház mint
gmk és alapítvány arra szerveződött, hogy segíti a gye-
rekek gazdagodását, nyári tanfolyamokon művészeti,
népművészeti ismeretekkel látja el őket. A Magyar Drá-
mapedagógiai Társaság programjában pedig félreérthet-
etlenül szerepel: minél szélesebb körben alkalmazni e
személyiség-központú nevelői módszert, és még a gyer-
mekszínházrendezői ismeretek terjesztése. A Pity-
pang Ház felajánlotta a szállást, a Drámapedagógiai
Társaság a szakembereket, az Anyanyelvi Konferencia
pedig az étkezés és a szakkiadványok finanszírozását.
Ma, amikor majd minden egyesület alapítványi támo-
gatásból él, fontosnak tetszik az erők összpontosítása.
Olcsobb is volt a tábor a szokásosnál.

A tiszasasi Pitypang Ház a harminc fölötti létszám-
mal teljesen megtelt. A vezetők most fogadtak először
felnőtteket, lévén ez elegendő gyermektáboroztató hely.
Most történt először, hogy felnőtt pedagógusok feküd-
tek az eredetileg gyerekeknek szánt laticelmatracokon,
ültek az udvari csűr közös étkezőasztalánál, s játszottak
a művelődési ház előadói termében. A háziasszony, Bo-
doglári Ilona gondoskodott róla, hogy gyerekek és fel-
nőttek, a táborlakók, ha kell, főzzenek, takarítsanak és

tálaljanak, tanulják meg magukat és másokat is kiszol-
gálni. Családi az élet a tiszasasi Pitypang Házban.

A felhívás a drámapedagógiai táborról több újságban is
megjelent, köztük a határon túl is olvasható Világszöve-
ség és Köznevelés című lapokban, ám a jelentkezők zöme
mégsem innen szerzett tudomást a fenti lehetőségről, ha-
nem baráti vagy más intézményi információk alapján.
Erdélyből érkeztek a legtöbben. Aztán a Vajdaságból. A
tanfolyam szervezői számítottak arra is, hogy kárpátal-
jai vendégeknek is örülhetnek, de onnan egy szál pedagó-
gus sem futott be. A tanfolyam kezdése előtt két nappal
megérkezett viszont Bátyuból Bagu Balázs levele (Bagu
Balázs a KMKSZ pedagógiai szekciójának egyik vezető-
je, a jó ügyek tehetséges szervezője). Leveléből idézik:
„Máskor két hónappal hamarabb értesíts, mivel lassan
jár a posta. Nem tudom, tudsz-e róla, hogy a minárok nem
tudják fedezni az útiköltséget se, a pénz itt devalválódott,
kupont nem váltanak. Gond az is, hogy most folyik a vilá-
gútlevelék átregisztrálása. Ennek az átfutási ideje leg-
alább hat hét.”

Tiszasas s a hozzá hasonló kisebb települések igencsak al-
kalmassak a közös nyári együttlétekre. Nincs hová elcsá-
bulni. Van viszont falusi csend, fürdési lehetőség, nótá-
zás, beszélgetés. Tiszasason ekként zajlott az élet: 9-től
13 óráig munka, 13-tól 17-ig ebéd, pihenés, tisztázás, 20-
tól 22-ig ismét munka, s közben 17-től 19 óráig fakultatív
csoportfoglalkozás. Erről a közbülső együttlétről sem
maradt el soha senki, noha nem volt kötelező.

Emlékszem egy kiscsoportos foglalkozásra. Az életjáték
dramaturgiájáról volt szó, többek között arról, hogy jó